

NATURA 2000-GEBIED: 070 LINGEGEBIED & DIEFDIJK-ZUID
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 4 JUNI 2020

Aanwezig namens Provincie:
Aanwezig namens Terreinbeheerder:
Overige aanwezigen:
Datum bezoek:

4 juni 2020

Doel

Het jaarlijkse veldbezoek heeft als doel om de vinger aan de pols te houden m.b.t. zichtbare ontwikkelingen van onder andere de stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied. Centraal staat daarbij de vraag of er ontwikkelingen zijn die afwijken van datgene waar in de in het beheerplan opgenomen gebiedsanalyse van uit is gegaan. Als voorbereiding op het veldbezoek is de beheerder gevraagd naar eerder waargenomen signalen uit het veld. Daarnaast zijn het beheerplan, de gebiedsanalyse en het verslag met aandachtspunten van vorig jaar doorgenomen.

De focus van dit veldbezoek heeft gelegen op in het veld bekijken en bespreken van de resultaten van uitgevoerde herstelmaatregelen. Hiertoe is een aantal locaties van Staatsbosbeheer binnen provincie Gelderland bezocht en is gekeken naar de effectiviteit van maatregelen die in de ILG-periode zijn genomen.

Bevindingen

Stand van zaken uitvoering maatregelen

Eind 2019 is het kwelscherm langs de Asperense Vliet aangelegd (M3a). In 2020 wordt het kwelscherm afgerond door de aanleg van het laatste deel. De aanleg van de bufferzone (M4) is voorzien in 2020/begin 2021.

Bezochte locaties

De volgende locaties zijn bezocht waarbij is gekeken naar de effectiviteit van de genomen maatregelen (zie locaties op de kaart hieronder):

- A. Zwanendal: ontwikkeling na inrichting 2014 (beheerplanmaatregel M7) ten behoeve van habitatype Ruigten en zomen (H6510A)
- B. Nieuwe Zuiderlingedijk:
 - o Ontwikkeling na inrichting 2014 (beheerplanmaatregel M6) ten behoeve van habitatype Ruigten en zomen (H6510A)
 - o Geplande bufferzone aan de Nieuwe Zuiderlingedijk die wordt aangelegd ten gunste van met name het habitatype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C) (PAS-maatregel M4)
- C. Polder de Geeren (Diefdijk)
 - o Omvorming agrarisch perceel ten behoeve van het habitatype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C) (beheerplanmaatregel M10)
 - o Omvorming van bos ten behoeve van het habitatype Kalkmoeras (H7230) (beheerplanmaatregel M2)

A. Zwanendal: ontwikkeling ruigten en zomen

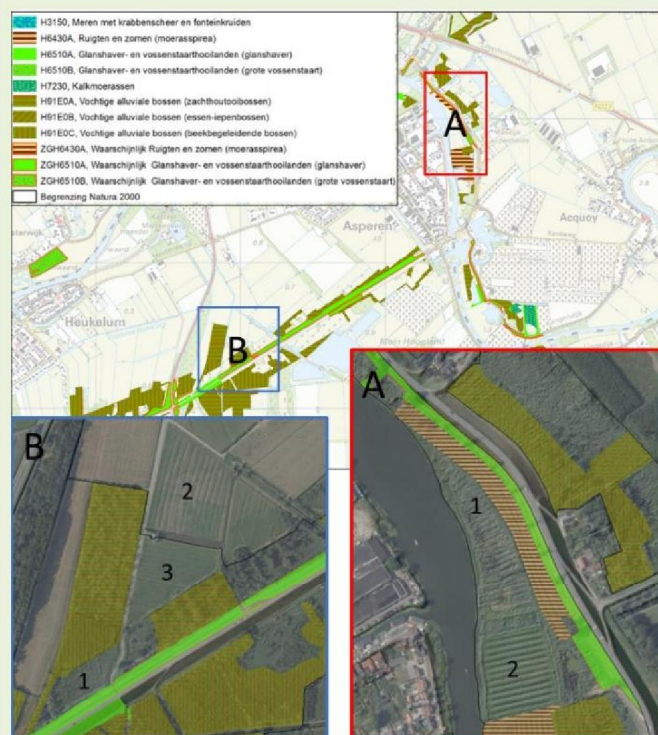
Het Zwanendal (**locatie A1**) is in 2014 ingericht door te plaggen met behoud van de greppels (beheerplanmaatregel M7). De vegetatie ontwikkelt zich sindsdien de goede kant op, d.w.z. deels kwalificerend als habitatype Ruigten en zomen (H6510A). Een vergelijking van vegetatiekarteringen uit 2007 en 2019 laat zien dat de vegetatie voor inrichting voor slechts 0,07 ha bestond uit het Moerasspireaverbond, kwalificerend voor habitatype Ruigten en zomen (H6510A). Op dit moment lijkt ruim 1 ha waarschijnlijk te kwalificeren, 0,3 ha daarvan lijkt goed ontwikkeld. De rest behoort tot een rompgemeenschap van koninginnekruid, mogelijk door net te droge omstandigheden. Het gebied wordt ongeveer eens per drie jaar gemaaid, zodra er teveel houtige opslag komt. Plaatselijk zijn er haarden met Canadese guldenroede, een invasieve exoot. Deze plaatsen worden vaker gemaaid. Ganzen kunnen een probleem vormen voor de verjonging van riet. De effecten van de

ganzenvraat zijn te zien maar ganzenvraat lijkt voor dit gebied vooralsnog geen grote rol te spelen. In het noorden van het gebied staat een watermolentje, onduidelijk is of en hoe deze functioneert. Afspraak: Staatsbosbeheer gaat dit intern na.

Provincie Gelderland vraagt Staatsbosbeheer om een evaluatie van ecologische herstelmaatregelen uit het N2000 beheerplan die in 2014 zijn uitgevoerd (zowel PAS als N2000) om te bezien of deze effectief waren of dat er nog aanvullende herstelmaatregelen nodig zijn om de instandhoudingsdoelen te realiseren. Indien nieuwe of aanvullende herstelmaatregelen nodig zijn kunnen ze worden meegenomen in de actualisatie van het Natura-2000-beheerplan Lingegebied en Diefdijk-zuid. Voor het Zwanendal is bijvoorbeeld de vraag of er nog iets aan de hydrologie kan worden gedaan en of het wenselijk is om dat te doen.

Ten zuiden van het Zwanendal (**locatie A2**) is enkele jaren geleden een agrarisch perceel omgevormd naar natuur. Het beheer bestaat momenteel uit twee keer per jaar maaien en afvoeren. Het gebied is kruidenrijk maar de botanische potenties lijken niet erg hoog. Gezien de ligging langs de Linge en de aanwezige greppelstructuur lijkt een ontwikkeling naar een (zeer) nat grasland met hoge waterstanden (tot lang in het voorjaar boven maaiveld op de lagere delen) kansrijk. Hiermee ontstaat een aantrekkelijk gebied voor Vogelrichtlijnsoorten als watersnip, porseleinhoen en voor andere watervogels.

Afspraak: SBB onderzoekt de mogelijkheid de beheerdoelstelling en het beheer aan te passen.

Bezochte locaties in het Zwanendal (A) en Nieuwe Zuiderlingedijk (B).

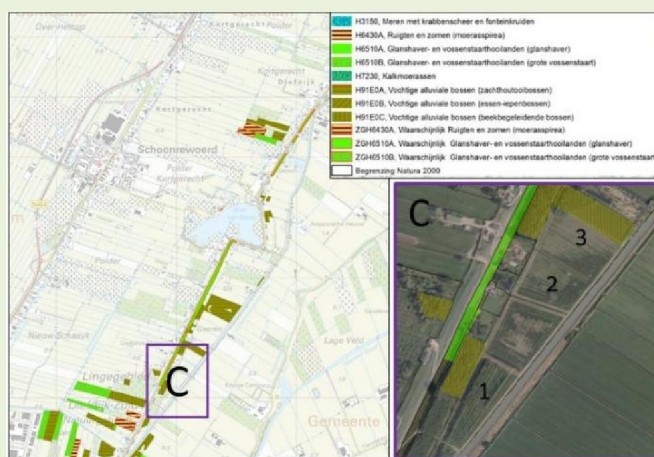
B. Nieuwe Zuiderlingedijk

Het bezochte perceel (**locatie B1**) is in 2014 geplagd (beheerplanmaatregel M6), waarna het zich heeft ontwikkeld tot een vegetatie met vooral riet. Moerasspirea als typische soort voor habitattypen Ruigten en zomen (H6510A) komt heel spaarzaam voor. Het perceel wordt zeer extensief gemaaid, hierbij hanteert Staatsbosbeheer de vuistregel dat er geen (pleksgewijze) dominantie van boom- en struikvormers mag gaan optreden. Op dit perceel is riet de dominante bedekker en structuurvormer. Er zijn geen mogelijkheden om de waterstand in het perceel actief te beïnvloeden. Wel is de verwachting dat het waterpeil ook hier 10-20 cm stijgt na aanleg van de bufferzone. Bij het actualiseren van het beheerplan wordt nader gekeken naar de uitbreidingsdoelstelling voor habitattypen Ruigte en zomen (H6510A). Dit perceel is in potentie een interessante plek, maar op dit moment kwalificeert de vegetatie niet als H6510A. Afspraak: de ontwikkeling en potenties van dit perceel worden in het kader van de herziening van het Natura-2000-beheerplan geëvalueerd.

Ten noorden van deze locatie wordt uiterlijk begin 2021 een bufferzone aangelegd (PAS-maatregel M4). Het perceel op **locatie B2** moet ook nog worden ingericht (waarschijnlijk voedselrijke toplaag afgraven en maaisel opbrengen) maar valt buiten de bufferzone. Mogelijk kan de inrichting van dit perceel meegenomen worden bij de inrichting van de bufferzone. Afspraak: Staatsbosbeheer gaat na wat de afspraken zijn met de pachter en of meekoppeling van de inrichting van dit perceel met de inrichting van de bufferzone mogelijk en wenselijk is. Het maaisel van het perceel op **locatie B3** is mogelijk geschikt voor de in te richten percelen in de bufferzone. De vegetatie is wat rijker dan een dotterbloemhooilandvegetatie, met veel gestreepte witbol, maar is wel rijk aan kruiden.

C. Polder de Geeren

In polder de Geeren is stilgestaan bij drie locaties, weergegeven op de kaart hieronder.

Bezochte locaties in polder de Geeren.

Locatie C1 is in 2013/2014 omgevormd van landbouw naar bos ten behoeve van het habitatype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C) (beheerplanmaatregel M10). Het bos ontwikkelt zich goed, in de boomlaag staan vooral els maar ook populier.

Op **locatie C2** is rond 2013/2014 eveneens ingericht, door de fosfaatrijke bovengrond af te graven ten behoeve van de ontwikkeling van vooral Dotterbloemhooilanden. De vegetatie ontwikkelt zich matig, de vegetatie is erg open en bestaat vooral uit pitrus. De oorzaak hiervan is onduidelijk. Er is geen maaisel opgebracht. De ontwikkeling heeft wellicht wat meer tijd nodig.

Locatie C3 is ook in 2019 bezocht. Het betreft een omvorming van bos ten behoeve van het habitatype Kalkmoeras (H7230) (beheerplanmaatregel M2). De locatie is opnieuw bezocht om de impact van de droogte te bekijken. De effecten lijken mee te vallen. De hogere ribben zijn droog, maar in de greppels staat nog steeds water (met kranswieren). De bosopslag valt mee en de eerste orchideeën verschijnen. De hoop is dat de hoeveelheid riet in de komende jaren wat vermindert. In het midden van een perceel is maaisel blijven liggen, dit wordt bij de volgende maaibeurt opgeruimd. Om de ontwikkeling van het Kalkmoeras hier beter te kunnen volgen is aanvulling van de procesmonitoring nodig met bemonstering van het bodemwater in de wortelzone. Afspraak: SBB doet een voorstel aan de provincie voor uitbreiding van de procesmonitoring.

Put van Bullee (niet bezocht)

Voor de Put van Bullee (Kalkmoeras (H7230), niet bezocht in 2020) is een Iteratio-analyse uitgevoerd met de vegetatiekartering uit 2007 en 2019. Iteratio vertaalt vegetatietypen naar abiotische condities. De vergelijking suggereert dat er sprake is van oppervlakkige verzuring. Eerdere bodemvochtmetingen van onderzoekscen-trum B-WARE duiden echter op heel veel kalk. Nieuwe metingen van het bodemvocht (wortelzone) zijn wenselijk om de Iteratio-uitkomsten te toetsen. Afspraak: Staatsbosbeheer doet een voorstel voor meetlocaties van het bodemvocht in de Put van Bullee.

Conclusies

Er zijn geen ontwikkelingen waargenomen die afwijken van waar in het Natura 2000 beheerplan (en de hierin opgenomen gebiedsanalyse) van uit is gegaan.

De volgende afspraken zijn gemaakt:

- Zwanendal: In het noorden van het gebied staat een watermolentje, op dit moment is onduidelijk hoe deze functioneert. Staatsbosbeheer gaat dit intern na.
- Staatsbosbeheer onderzoekt de mogelijkheid de beheerdoelstelling en het beheer van perceel A2 bij het Zwanendal aan te passen richting nat grasland ten behoeve van water/moerasvogels.
- Provincie Gelderland vraagt Staatsbosbeheer om een evaluatie van de herstelmaatregelen (PAS en N2000) die in 2014 door SBB en het waterschap zijn genomen, waaronder voor het Zwanendal (ILG-maatregelen binnen het Natura-2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid). Daaruit moet blijken wat het effect is van de genomen maatregelen en of er aanvullende maatregelen mogelijk en wenselijk zijn, in verband met de recente droogte. De resultaten hiervan zullen meegenomen worden in de actualisatie van het beheerplan Lingegebied en Diefdijk-zuid.
- Perceel locatie B2 aan de rand van de bufferzone: Staatsbosbeheer gaat na wat de afspraken zijn met de pachter. Wellicht is het een meekoppelkans om dit perceel tegelijkertijd met de bufferzone in te richten. Staatsbosbeheer neemt dan contact op met provincie Gelderland. Ten tijde van het schrijven van dit verslag is de kans inmiddels verzilverd en zijn afspraken gemaakt.
- Nieuw Kalkmoeras Polder de Geeren en Put van Bullee: Staatsbosbeheer doet een voorstel voor aanvulling van de procesmonitoring met bemonstering waterkwaliteit wortelzone.

Openstaande actiepunten voorgaande jaren en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2020:

- 2019: De dijken vormen een potentiële locatie voor uitbreiding van Glanshaverhooiland (H6510A en –B). Provincie Gelderland kijkt op basis van de vegetatiekarteringen waar met name de kansen liggen voor uitbreiding van Glanshaverhooiland (H6510A). De provincies Gelderland en Zuid-Holland zullen op basis daarvan overleggen met de eigenaren (gemeente, waterschap) over mogelijke aanpassingen van het beheer.

2020: Omdat een definitief besluit over het toevoegen van dit habitatype aan de doelstellingen voor dit gebied nog niet is genomen, is dit nog niet opgepakt bij provincie Gelderland. Het streven is om uiterlijk 2021 op basis van de meest actuele vegetatiekartering de geschikte locaties in beeld te brengen. Vervolgens zullen, wanneer het definitieve besluit over het toevoegen van deze doelstelling genomen is, afspraken met de beheerders gemaakt worden over het gewenste beheer.

- 2018: Staatsbosbeheer geeft mee aan het bureau dat de vegetatiekartering doet om bij het Glanshaverhooiland in de Asperense Waarden specifiek aandacht te hebben voor het voorkomen van trosdravik. Dit is van belang om het onderscheid te kunnen maken tussen de twee typen Glanshaverhooiland (H6510A en H6510B).

2019: Dit is gedaan. De karteringen zijn in concept klaar, provincie Gelderland maakt momenteel een analyse van de H9999- en zoekgebiedvlakken op basis van de recente karteringen.

2020: De vertaling van de vegetatiekartering naar een nieuwe habitattypenkaart is nog niet voltooid.

Dit verslag is vastgesteld door:

.....
Handtekening

(datum)

.....
Handtekening

(datum)